

Posudek vedoucího magisterské diplomové práce Markéty Effenbergerové Netsuke from Joe Hloucha's Collections at Náprstek Museum in Prague

Cílem práce je zpracování pozoruhodné kolekce necuke (speciálních japonských knoflíků) ve sbírce Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur v Praze, pocházejících původně ze sbírky Joe Hlouchy. Jde celkem o 84 předmětů.

Práce je rozdělena velmi logicky a po úvodu obsahuje první kapitolu, věnovanou osobnosti sběratele a obchodníka Joe Hlouchy. Na základě sekundární literatury přibližuje Hlouchův život, jeho cesty, sběratelské aktivity a rovněž jeho literární tvorbu. Důležité je, že vysvětluje, z čeho pramenil Hlouchův zájem o cizokrajné kultury a později i o utváření mimoevropské sbírky. Co by možná stálo za detailnější a kritičtější pohled, je obecné zhodnocení Hlouchy jako sběratele, respektive trefněji řečeno spíše obchodníka s evropským i mimoevropským uměním. Vždy pečlivě sledoval, kolik vydělal na jednotlivých transakcích a jeho přístup skutečně připomínal spíše obchodní než sběratelské praktiky. V budoucnu by rovněž stálo za to detailně zpracovat, jak celá Hlouchova sbírka vznikla, kdy a od koho jednotlivé předměty získával. Tyto informace jsou v řadě případů dohledatelné pomocí Hlouchových deníků. Autorka bohužel tento zdroj vůbec nevyužila. Je sice otázkou, zda by v nich našla nějaké informace o necuke, nicméně jako základní archivní zdroj by bylo namístě je využít.

Je logické, že po kapitole o Hlouchovi následuje samostatná kapitola o necuke, jejichž funkci a historii se autorka věnuje, a to na pozadí popisu obecnějších dějin Japonska. Na základě četby sekundární literatury autorka ukazuje dobu počátků, rozkvětu i úpadku necuke a rovněž to, jak se z tohoto doplňku tradičního japonského oděvu stal v Evropě žádaný sběratelský předmět. Speciální pozornost je věnována jejich technickému a uměleckému ztvárnění. Samostatně jsou popsány jednotlivé typy necuke, které dnes literatura rozlišuje, a rovněž materiály, z nichž se necuke vyráběly. Šlo především o různé druhy dřeva, slonovinu, rohovinu, kovy a některé další materiály. V práci přirozeně nechybí ani pojednání o námětové stránce těchto děl, a to v souvislosti se sociálním postavením jejich nositelů a rovněž se širším kulturním kontextem. Text rovněž krátce komentuje otázku autorství.

Kapitola, prezentující vlastní autorčin výzkum Hlouchovy kolekce necuke v Náprstkově muzeu, sumarizuje základní charakter sbírky. Uvádí rovněž, že „even though Hloucha kept

consistent diaries throughout his life, he did not mark down his *netsuke* purchases in much detail and we can only argue whether the object came into his possession in antique stores around Europe, or whether he brought them from his travels to Japan himself.“ (s. 52)

Přestože v denících asi skutečně nejsou zachyceny nákupy konkrétních necuke (případně pouze výjimečně), přeci jen by jejich studium mohlo některé věci osvětlit a bez jejich detailní znalosti dle mého nelze uvedený názor vyslovit.

Hlavní část je věnována katalogovému zpracování jednotlivých objektů, obsahující standardní informace o materiálu, typu, dataci, ikonografii a stručnou interpretaci, vždy v závislosti na podobě konkrétního předmětu. Autorka v této části uplatnila znalosti, které o necuke načerpala a dle mého plně prokázala, že je schopna jednotlivé objekty kvalitně a kompetentně popsat a zařadit do širších vývojových souvislostí. Soupis je kompletní, vybrané příklady z něj jsou doprovázeny profesionálně zpracovanou obrazovou přílohou.

Na základě výše řečeného doporučuji magisterskou diplomovou práci Markéty Effenbergerové k obhajobě a hodnotím ji známkou B.

V Praze 24. 7. 2023

doc. PhDr. Tomáš Winter, Ph.D.